

IOSAFAT

C.H.M.

BUCURESTI
1995

ADUNAREA CREĂȚINĂ
BUCUREȘTI
STR. DR. FELIX 40-42
1995

*„Iesiâi din mijlocul lor si
despãrâi-vã de ei“*

(2 Corinteni 6.17)

Parcurgând istorisirea biblică referitoare la împărățiile lui Israel și Iuda, după despărțirea lor sub Roboam, recunoaștem cu usurină deosebirea profundă care există între ele.

Sirul de împărați ai lui *Israel* de la Ieroboam la Ozia nu este decât o tristă succesiune de oameni care fac ce este rău înaintea lui Dumnezeu, astfel că vom căuta zadarnic vreo excepție. Chiar Iehu, care dovedise atâta râvnă și energie ca să nimicească idolatria, a dovedit mai târziu că inima lui era departe de a fi dreaptă înaintea lui Dumnezeu. În adevăr, un nor gros de idolatrie pare să fi acoperit toată casa lui Israel, până în ziua când cele zece seminții au fost duse dincolo de Babilon și împrăstiate printre neamuri.

Nu tot așa a fost cu *Iuda*. Aici găsim câteva fericite excepții și vedem licărind, din timp în timp, raze strălucitoare din lumina pe care Dumnezeu, în harul Său, a promis să o păstreze la Ierusalim, din dragoste pentru robul Său, David. Sufletul se reconfortează citind istoria unor oameni ca Ioas, Asa, Iosia și Ezechia, ale căror inimi erau devotate slujbei altarului și, în consecință, exercitau o influență sfântă.

As dori să mă opresc puțin asupra vieții unuia dintre acești oameni ai lui Dumnezeu, cu încredințarea

că Domnul va face să găsim în ea folos și învățătură. Iosafat, împărat al lui Iuda, este prezentat pentru prima dată în 2 Cronici 17. Îl vedem pe Dumnezeu, în harul Său, asezându-Si robul ca împărat, confirmat de popor, peste Iuda.

Prima decizie a lui Iosafat a fost să se întărească „împotriva lui Israel“. Acest fapt este vrednic de luat în seamă. Israel și împăratul său au fost totdeauna o cursă întinsă în calea lui Iosafat. Dar la începutul domniei sale, ca împărat evlavios, el a fost capabil să-și întărească împărăția împotriva puterii lui Israel. Adesea acest fapt se observă și în istoria creștinilor. Răul care constituie pentru ei cea mai mare cursă este acela de care s-au ferit la început cu cea mai mare grijă. Cât de fericiți ar fi dacă la spiritul de veghere ar adăuga o cunoaștere mai atentă a tendințelor inimii! Dar nu este totdeauna așa, ci dimpotrivă, creștinul ajunge deseori, după ani de veghere, să-și îngăduie lucruri de care altădată își ferea cugetul. El poate considera aceasta ca o eliberare de spiritul legalist, desi, mai degrabă, este pierderea sensibilității cugetului.

Ar fi un lucru trist dacă „vederi mai largi“ ar avea ca rezultat un „spirit nepăsător“ sau o „constiință împietrită“ sau dacă cunoașterea celor mai înalte principii ale adevărului n-ar servi decât ca să-i facă comozi, indiferenți și lumesti pe aceia care mai înainte trăiau în lepădare de sine și despărțări de lume. Dar lucrurile nu sunt așa. A crește în cunoașterea adevărului înseamnă a crește în cunoașterea lui Dumnezeu și, cu

cât Îl cunosti mai mult pe Dumnezeu, sufletul crește în manifestările de sfinăenie practică. Conștiința care poate să treacă, fără să le judece, peste lucruri din fața cărora s-ar fi retras în momente anterioare, în loc să rămână sub acăiunea adevărului lui Dumnezeu, este, mai degrabă, sub influența de împietrire a înșelăciunii păcatului.

Întreaga scenă pe care o prezintă capitolul 17 din 2 Cronici este plină de învățăminte.

Iosafat nu numai că păstrează cuceririle tatălui său Asa, ci, prin strădaniilor lui, reusește chiar să sporească bunăstarea împărăției. Totul era bine rânduit: *„Domnul a fost cu Iosafat pentru că a umblat în cele dintâi căi ale tatălui său David și n-a căutat pe Baali; căci a alergat la Dumnezeul tatălui său și a urmat poruncile Lui, fără să facă ce făcea Israel. Domnul a întărit domnia în mâinile lui Iosafat, căruia tot Iuda îi aducea daruri. Și a avut o mulțime de bogății și slavă. Inima lui s-a întărit din ce în ce în căile Domnului și a îndepărtat din Iuda chiar și înălțările și idolii“* (2 Cronici 17.3-6).

„Inima lui s-a întărit din ce în ce în căile Domnului“. Aceasta era taina belsugului său. Când inima se întărește în căile Domnului, totul merge bine. Dar ce schimbare găsim în capitolul 18! Bogăția lui Iosafat a ajuns o capcană întinsă de Satan în calea lui. *„Iosafat a avut bogății și slavă din belsug și s-a încuscrit cu Ahab“* (versetul 1). Am remarcat deja că Iosafat si-a întărit împărăția; dar vrăjmasul recurge la o tactică împotriva căreia Iosafat nu pare să se fi pregătit: el nu

îi atacă împărăâia, ci inima. El nu i se înfăăisează ca un leu, ci ca un sarpe. Oile si boii lui Ahab impresionează mai mult decât oamenii de război. Dacă ar fi declarat război lui Iosafat, acesta ar fi cerut ajutor de la Dumnezeu; dar Ahab s-a ferit. Iosafat își întărise împărăâia împotriva atacurilor lui Ahab, dar inima lui a rămas deschisă faă de ispitele venite din partea împăratului lui Israel. Acest lucru este foarte important. Facem de multe ori eforturi mari împotriva răului care îmbracă o formă anume, în timp ce îl lăsăm să ne pătrundă atunci când se prezintă sub o altă formă. Iosafat se întărise la început împotriva lui Israel si acum se aliază prin căsătorie cu împăratul lui Israel! De ce această schimbare? Era vreo îmbunătăăire în purtarea lui Ahab? Inima lui Ahab se întorsese spre Domnul? Nicidecum. El era acelasi, dar cugetul lui Iosafat își pierduse mult din sensibilitatea dintăi. El s-a apropiat de rău, s-a unit cu el, s-a atins de noroi si s-a murdărit. El „s-a încuscrit cu Ahab“. Aici era răul, un rău care oricât de încet ar lucra, mai devreme sau mai târziu va da roade. „Cine seamănă în firea lui pământească, va secera din firea pământească putrezirea; dar cine seamănă în Duhul, va secera din Duhul viaă eternă“ (Galateni 6.8). Urmarea este de neînlăturat; principiul se împlinește inevitabil. Harul poate birui, iertând păcatul, dar roadele păcatului vor apărea la vremea lor, potrivit guvernării divine. Domnul sterge păcatul lui David în problema cu Urie, dar copilul moare si Absalom se revoltă. Totdeauna va

fi asa: dacã semããm în firea pãmãnteascã vom secera putrezirea. Firea pãmãnteascã, nu poate naste altceva.

În cazul lui Iosafat au trebuit câãiva ani ca sã se arate urmãrile pasilor gresiãii pe care îi fãcuse. „Dupã câãiva ani, a coborât la Ahab în Samaria. Ahab a tãiat pentru el si pentru poporul care era cu el un mare numãr de oi si boi si l-a rugat sã se suie la Ramot din Galaad“ (2 Cronici 18.2). Satan cunoaste terenul. El stie dacã rãul a prins rãdãcinã si dacã inima este gata sã rãspundã ispitei. El stie cã încuscrirea dintre împãratul lui Iuda si împãratul lui Israel însemnase primul pas pe drumul acesta fatal. Când un crestin se uneste cu lumea, se expune sã fie convins de ea si sã porneasã pe o cale care nu este crestinã. David primise de la împãratul Achis cetatea Åiclag, apoi s-a unit cu Achis ca sã lupte împotriva lui Israel (1 Samuel 27.6). Lumea nu va da niciodatã nimic unui copil al lui Dumnezeu, fãrã sã-i cearã în schimb mult. Pentru cã împãratul lui Iuda primise ca Ahab sã taie pentru el oi si boi, el nu putea sã refuze ceea ce i se cerea cu privire la Ramot din Galaad. Poziãia cea mai sigurã este de a nu datora nimic lumii. Iosafat trebuia sã nu aibã nimic de-a face cu Ahab. El trebuia sã rãmânã curat. Domnul nu era cu Ahab, cu toate cã era de dorit sã smulgã una din cetããile de scãpare din mâinile vrãjmasului. Iosafat trebuia sã stie cã de la rãu nu poãi aștepta binele. Dacã ne amestecãm în treburile lumii, trebuie sã ne așteptãm sã fim învãluiați în tulburãrile ei.

Cetatea Ramot din Galaad fusese cândva aleasã ca cetate de scãpare pentru ucigasii fãrã voie (vezi

Deuteronom 4.43) și expediția lui Ahab avea ca scop să o ia din nou de la împăratul Asiriei. În spatele acestei expediții transpare o cursă a vrăjmasului căruia puțin îi pasă de cetatea de refugiu, atât timp cât prin acest mijloc poate deturna un copil al lui Dumnezeu de pe calea curăției și a separării de lume. Diavolul a înăeles din totdeauna că obiectivele religioase și caritabile sunt cele mai eficiente pentru a-și exercita influența asupra celor care-I aparțin lui Dumnezeu. El nu vine la ei cu propuneri evidente rele și nu-l va angaja pe un creștin să se alătore lumii pentru cine știe ce scopuri vinovate; știe bine că o constință trează îl va refuza. Mai degrabă le plimbă prin fața ochilor un scop bun și de dorit, acoperindu-și planurile în mantia religiei și a binefacerii, pentru a-i înlănăui pe cei pe care vrea să-i ademenească.

Există totuși un adevăr care poate elibera de amestecul cu lumea pe orice credincios care îl respectă. Apostolul Pavel ne învață, prin Duhul Sfânt, că cei necredincioși sunt „netrebniți pentru orice faptă bună“ (Tit 1.16); acest lucru este de ajuns pentru o inimă ascultătoare; nu trebuie să ne unim cu astfel de oameni. Nu contează ce ne propun ei, lucrare de binefacere sau religioasă. Scriptura ne spune că sunt „netrebniți“, chiar dacă mărturisesc că Îl cunosc pe Dumnezeu. Aceste cuvinte ar trebui să ne fie de ajuns. Dumnezeu nu poate să primească faptele sau darurile celor a căror inimă este departe de El; iar Biserica nu trebuie să se unească cu ei chiar când ăinta lor este lăudabilă. „Pe tine însuși păstrează-te curat“ (1

Timotei 5.22) este un îndemn de folos pentru toți. „Ascultarea face mai mult decât jertfele și păzirea Cuvântului Său face mai mult decât grăsimea berbecilor“ (1 Samuel 15.22). Ar fi fost mult mai de preă pentru Iosafat să se fi ferit de orice intrare în contact cu Ahab, decât să recucerească Ramotul din mâinile sirienilor – presupunând că ar fi reusit aceasta.

Iosafat a trebuit să învețe acest lucru printr-o experiență tristă; în general și noi învățăm astfel din experiențele noastre. Noi putem să vorbim mult despre unele adevăruri pe care le cunoaștem foarte puțin din experiență. Când, la începutul carierei sale, Iosafat se întărise împotriva lui Israel, nu bănuia că mai târziu va cădea în capcana celui mai rău dintre israeliți. Singura apărare eficace împotriva răului este să fii, în ceea ce te privește, în comuniune cu Dumnezeu. Dacă privim răul în lumina sfințeniei divine, vedem nu numai fapta, ci și principiul; și dacă principiul nu este bun, rezultatul nu are importanță, noi nu avem nimic de-a face cu el. Dar, ca să te comporți astfel față de rău, trebuie un serios exercițiu de inimă înaintea lui Dumnezeu, multă spiritualitate, judecată de sine, rugăciune și veghere. Domnul ne acordă aceste lucruri împreună cu un cuget treaz, sensibilizat de prezența Lui.

Sunt imprezvizibile urmările triste ale unui pas greșit în umblarea unui copil al lui Dumnezeu. Rezultatele nu apar totdeauna în toată amploarea lor, dar vrăjmasul are grijă să se folosească de ele nu numai pentru a lovi în cel care a greșit, ci și în cei care sunt martori la

greseala făcută și care trebuie deci să-i suporte consecințele. Iosafat n-a căzut singur în cursă, ci și-a antrenat și poporul. „Eu ca tine“, a spus el lui Ahab, apoi a adăugat: „și poporul meu ca poporul tău“. Ce nivel inferior și de disprețuit, pentru un om al lui Dumnezeu! Ce teren periculos pentru poporul lui Dumnezeu! „Eu ca tine“, spusese Iosafat și, până la urmă, cuvintele lui nu s-au împlinit. Dumnezeu nu l-a judecat ca pe Ahab. În aceasta consta scăparea lui, chiar în mijlocul teribilelor consecințe ale purtării sale necugetate. El n-a fost ca Ahab, la sfârșitul carierei sale, cu toate că s-a aliat cu el în intenția de a-i urma planurile; el n-a fost ca Ahab, când acesta a fost străpuns de o săgeată; el n-a fost ca Ahab, căruia câinii i-au lins sângele. Domnul a făcut deosebire între el și Ahab.

Atunci când un creștin se uneste cu lumea, pentru un scop oarecare, religios sau filantropic, este ca și cum ar spune (ca și Iosafat lui Ahab) „eu (sunt) ca tine“. Cititorul creștin trebuie să se întrebe: este adevărat lucrul acesta? Este pregătit să spună așa? Nu servește la nimic să pretindem că nu îi judecăm pe alții. Iosafat ar fi trebuit să judece, cum bine i-a spus Iehu la întoarcerea sa din Ramot: „cum ai ajutat tu pe cel rău și ai iubit pe cei care-L urăsc pe Dumnezeu?“ Cum ar fi putut el să-l cunoască, fără să-l judece, pe acela care-L era rău și care ura pe Dumnezeu? Hotărât, noi nu avem nici un drept să-i judecăm pe cei din afară, dar suntem datori să ne exercităm judecata față de cei cu care intrăm în comuniune. Aceasta nu

implică în nici un fel ideea unei superiorității personale asupra nimănui și în nici o problemă. Aceasta nu înseamnă: „stai departe, nu mă atinge, pentru că eu sunt mai sfânt decât tine“. Principiul de bază este: „trebuie să stau deoparte, pentru că Dumnezeu este sfânt. Acesta este adevăratul principiu. Ne separăm de răul cunoscut și manifestat pentru ceea ce este Dumnezeu, nu pentru ceea ce suntem noi: „Fiți sfinți, căci Eu sunt sfânt“.

Iosafat nu a știut să mențină această separare și, prin greșeala lui, i-a antrenat și pe alții în căderea sa. Este o lecție importantă pentru noi. Pentru devotamentul de care dăduse dovadă față de Domnul, se presupune că își câștigase o considerabilă influență asupra poporului său. Încrederea și afecțiunea inimilor îi aparțineau și, până la un anumit punct, era drept. Este bine ca cei care merg cu devotament să fie iubiți și să li se acorde încredere; dar va trebui să veghem cu grijă asupra tendinței periculoase a influenței personale. Nimeni fără o influență majoră nu ar fi putut spune: „poporul meu ca poporul tău“. Ar fi spus: „eu ca tine“, dar nu mai mult. Această mare influență întrebuintată în afara comuniunii cu Dumnezeu nu poate decât să potențeze ca instrument al răului pe omul care o posedă.

Satan stia aceasta și cunostea poziția lui Iosafat. El nu se apropie de un om de rând din Iuda, ci de acela spre care se îndreptau toate privirile și care avea cea mai mare influență. Dacă ar fi reușit să-l devieze, stia

bine că ceilalți îl vor urma. Si asteptarea nu i-a fost înșelată.

Poate vor spune unii: „ce este rău în a te alătura expediției lui Ahab? Dacă ar fi așa, un om credincios ca Iosafat nu s-ar fi angajat la aceasta. Cât timp îl vom vedea cu noi, putem sta liniștiți!“ Dacă această discuție n-a avut loc în vremea lui Iosafat, în mod sigur se face auzită în zilele noastre. Cât de frecvent credinciosii spun: „Cum ar putea fi rău în cutare sau cutare lucru, când vedem atâția oameni de o credincioșie deosebită asociindu-se și ocupându-se cu ele?“ O astfel de gândire este gresită și rea de la un cap la altul; este tot ce se poate spune! Să facă alții ce cred ei că este bine, noi avem răspunderea înaintea lui Dumnezeu de a ne comporta potrivit principiilor Sale. Va trebui să fim capabili, prin har, să dăm socoteală cu smerenie, dar cu hotărâre, într-un fel sănătos și înțelept, de conduita pe care am adoptat-o, indiferent de ce fac alții. Stim, de altfel, că oamenii cei mai buni pot să se înșele și să se comporte nepotrivit. Ei nu sunt și nici nu pot să fie călăuză pentru noi. „Dacă stă în picioare sau cade este treaba stăpânului său“. O pricepere spirituală, o conștiință luminată de Cuvântul lui Dumnezeu, sentimentul răspunderii personale și, în același timp, intențiile bune sunt lucrurile de care avem nevoie cu precădere. Fără ele, drumul nostru în viață va fi nerodnic. Poate vom spune că sunt puțini oameni, sau deloc, care să poată exercita, asemenea lui Iosafat, prin conduita lor o influență atât de mare. Ca să răspundem la această obiecție este necesar să ne

oprim un moment asupra unui adevăr neglijat, în mod trist, în zilele noastre. Este vorba de unitatea trupului lui Hristos, în care conduita celui mai neînsemnat mădular se răsfrânge asupra întregului trup. Se pare că marea învățătură a unității Bisericii pe pământ este puțin înțeleasă și slab realizată chiar de credincioșii cei mai pricepuți și spirituali. Motivul este clar. Această doctrină este privită din punctul de vedere al condiției actuale a Bisericii, mai degrabă decât în felul prezentat de Noul Testament, ceea ce face ca ea să nu poată fi înțeleasă.

Dacă luăm drept călăuză Scriptura, care spune: „Dacă suferă un mădular, toate mădularele suferă împreună cu el“, orice dificultate dispare. Acest principiu nu avea nici o aplicație în timpul împăratului Iosafat, pentru că trupul lui Hristos nu exista încă. Toate mădularele erau scrise în cartea lui Dumnezeu, dar, în fapt, nu exista nici unul. Ele erau doar în planurile lui Dumnezeu, care nu fuseseră încă realizate. Și chiar dacă Iosafat a antrenat pe mulți prin influența pe care o exercita, aceasta nu avea legătură cu principiul de mai sus. Ei nu sufereau în urma hotărârii unuia singur, ca fiind un singur trup; ei se rătăciseră urmând exemplul unuia singur. Deosebirea este foarte mare. Nu există nici un mădular al Bisericii, oricât de neînsemnat, al cărui mers și conduită să nu le afecteze într-o măsură oarecare pe toate celelalte: „Noi toți, în adevăr, am fost botezați de un singur Duh, ca să alcătuim un singur trup, fie iudei, fie greci, fie robi, fie liberi; și toți am fost adăpați dintr-un

singur Duh“ (1 Corinteni 12.13). Iată de ce, dacă mersul unui credincios este neatent, dacă nu trăiește în părtășie cu Dumnezeu, dacă nu se roagă, dacă nu veghează și nu se cercetează, el face rău întregului corp, în timp ce, invers, dacă mersul îi este sănătos și plin de vigoare spirituală, el favorizează binele tuturor.

Iosafat nu a cedat fără luptă cererilor lui Ahab. Se poate vedea un cuget nelinistit când spune: „Întreabă acum, te rog, Cuvântul Domnului“. Cerea în zadar călăuzire, după ce spusese: „Eu ca tine și poporul meu ca poporul tău vom merge la luptă împotriva lui cu tine“ (2 Cronici 18.3). Este o batjocură să ceri călăuzire după ce ai luat hotărârea; și totuși, cât de frecvent procedăm așa! De câte ori decidem ce vom face și după aceea cerem lui Dumnezeu să ne călăuzească! Aceasta înseamnă să-L cinstesti pe Dumnezeu cu buzele, în timp ce inima este răzvrătită împotriva Lui. În loc să obăinim călăuzirea cerută, nu ne putem teme oare că vom fi conduși de un duh de minciună?

Ahab nu ducea lipsă de consilieri. El a strâns imediat „patru sute de profeți“, toți gata să-l sfătuiască după dorința inimii sale. „Suie-te, spun ei, și Dumnezeu o va da în mâinile împăratului“. Era ceea ce dorea el. Nu este de mirare că Ahab a fost deplin mulăumit de astfel de profeți; îi convenea de minune. Cu siguranță că Iosafat n-ar fi trebuit să-i recunoască ca profeți ai lui Dumnezeu, cum de altfel a și făcut, când a zis: „Nu mai este aici nici un profet al Domnului?“. Dacă ar fi fost credincios Domnului, el ar fi trebuit să infirme pe loc competența acestor profeți

mincinosi în a da un sfat. Dar, vai, el încurajează din plin religia lumii si pe slujitorii săi. El nu se poate hotărî să rănească sentimentele lui Ahab, comportându-se cu credinciosie în privința profeților săi. S-ar fi putut crede că ei erau toți oameni la locul lor. Este foarte trist să ai o atitudine de inimă care să te facă incapabil în a da o mărturie clară de credinciosie împotriva lucrărilor lui Satan!

„Trebuie să fim largi“, se spune; „trebuie să evităm să rănim sentimentele oamenilor“; „peste tot sunt oameni cinstiți“. Dar adevărul este adevăr. Nu putem să luăm adevărul drept minciună si minciuna drept adevăr. Dacă nu este dorința ascunsă de a te avea bine cu lumea, nimic nu va conduce la această comportare indiferentă față de rău. Dacă dorim să fim în termeni buni cu lumea, atunci măcar s-o facem pe socoteala noastră, nu în detrimentul adevărului lui Dumnezeu. Se spune adesea: „adevărul trebuie prezentat sub formă atrăgătoare“; în realitate, aceasta înseamnă să faci din adevăr ceva variabil, elastic, care poate lua orice dimensiune si formă adaptabilă gusturilor si obiceiurilor celor care ar dori bucurosi să-l facă să dispară. Dar adevărul nu se lasă tratat astfel; el nu se poate coborî la nivelul lumii. Cei care pretind că-l apără pot să-l trateze în felul acesta, dar el rămâne întotdeauna același martor sfânt, curat si credincios, împotriva lumii si a căilor ei. El va vorbi cu claritate, dacă vocea lui nu va fi înăbusită de practicile celor care-l împart nedrept. Când Iosafat a coborât atât de jos încât să-i recunoască pe falsii profeți, pentru a fi

pe placul lui Ahab, unde să găsești o mărturie clară pentru Dumnezeu? Totul pare să coboare la același nivel, iar vrăjmasul tinde să aibă cale liberă. Vocea adevărului este redusă la tăcere, profeții prezic fals, Dumnezeu este uitat. Așa este totdeauna. Încercarea de a adapta adevărul la gândirea celor din lume nu poate duce decât la un total insucces. Nu există posibilitate de apropiere. Adevărul să rămână la înălțimea sa cerească și sfinții să-i rămână alături, cu fermitate, îndemnându-i pe cei păcătoși să ocupe și ei un astfel de loc; să nu coboare la problemele și obiceiurile joșnice și rele ale lumii și să ia seama să nu răpească, atât cât âine de ei, tăisul și puterea adevărului. Este mai de preă să lăsăm să se vadă limpede contrastul dintre adevărul lui Dumnezeu și căile noastre, decât să încercăm să le identificăm aparent, în timp ce, în realitate, ele nu au nici o contingență.

Adesea se imaginează prezentarea adevărului, față de cei din lume, asociată de efortul de a ne conforma felului lor de viață; dar prin aceasta, în loc de a-l prezenta, îl expunem la dispreț. Cu siguranță, Iosafat n-a slujit cu nimic cauzei adevărului, aliniindu-se felului de a vedea al lui Ahab și recunoscând drepturile falsilor profeți. Omul care se pune de acord cu lumea va fi vrăjmas al lui Hristos și al ucenicilor Săi. Nu va putea fi altfel: „Prietenia lumii este vrăjmăsie cu Dumnezeu“; cine vrea să fie prieten cu lumea se face vrăjmas al lui Dumnezeu.

Cele de mai sus capătă o confirmare deplină în cazul lui Iosafat. El devine prietenul și tovarășul lui Ahab,

care-l ura pe Mica, slujitorul lui Dumnezeu; iată cu ce consecințe. Fără să-l persecute deschis pe acest martor credincios și drept, el face un lucru rău, asistând alături de Ahab și văzând cum profetul Domnului este întâi bătut și apoi aruncat în închisoare, pentru simplul motiv că nu vrea să mintă pentru plăcerea unui rege rău și în acordul celor patru sute de falsi profeți.

Ce va fi simțit Iosafat, văzându-l pe fratele său bătut și întemnițat din pricina credinciosiei sale, ca martor împotriva unei expediții în care era el însuși angajat! Dar aceasta era poziția în care l-a plasat obligatoriu alianța sa cu Ahab; el nu putea evita să fie martorul acestor acte de răutate și să participe la ele. Când cineva se asociază cu lumea, trebuie să meargă până la capăt. Vrăjmasul nu se mulăumeste cu jumătății de măsură; dimpotrivă, el va depune toate eforturile de a-l împinge pe un sfânt care a iese din comuniunea cu Dumnezeu până la ultimele limite ale răului. Începutul răului este ca și cum ai da drumul la ape. Dar micile începuturi conduc la urmări grozave. Întâi nu este decât o atingere a răului, ca de la distanță; apoi, treptat, se face o apropiere care se strânge, iar în final este o scufundare deplină, din care nimic, afară de intervenția pozitivă a lui Dumnezeu, nu ne mai poate scoate.

Iosafat „s-a încuscrit cu Ahab“; apoi a acceptat ospitalitatea sa; s-a lăsat apoi convins să se asocieze pe față cu el și, în sfârșit, ia locul lui Ahab în bătălia de la Ramot din Galaad. El spusese: „Eu ca tine“ și Ahab

I-a luat pe cuvânt, astfel că i-a spus: „Vreau să-mi schimb hainele, ca să mă duc la luptă; dar tu, îmbracă-te cu hainele tale“ (2 Cronici 18.29). Astfel Iosafat si-a dezbrăcat identitatea atât de bine în fața lumii, încât se spune: „când au zărit mai-marii carelor pe Iosafat, au zis: „Este împăratul lui Israel“. Grozavă poziția pentru Iosafat! Să se vadă acolo, reprezentându-l pe cel mai rău împărat al lui Israel și luat drept el, ce tristă dovadă a pericolului de a te asocia cu oamenii din lume! Iosafat a fost fericit că Domnul n-a ținut cont de ceea ce i-a spus el lui Ahab: „Eu ca tine“. Domnul stia că Iosafat nu este Ahab, chiar dacă, luând locul lui, a putut fi luat drept acesta. Harul a făcut deosebire între ei și drumul lui Iosafat trebuia să arate ce a făcut harul pentru el. Dar, glorificat fie Domnul, El știe să-i scape din încercare pe oamenii evlaviosi și, în mila Sa, El l-a scăpat pe sârmanul Său slujitor de răul în care singur s-a aruncat și în care ar fi pierit, dacă mâna puternică a lui Dumnezeu nu s-ar fi întins ocrotitoare spre el. *„Iosafat a scos un ăpăt. Domnul l-a ajutat și Dumnezeu i-a îndepărtat de la el“*.*

Cum Se comportă Dumnezeu față de poporul Său răscumpărat? Mergând înaintea alor Săi în slăbiciunile

* NOTA AUTORULUI. Cititorul ar putea observa că în acest verset Dumnezeu este prezentat sub două nume diferite. „Domnul“ este numele care exprimă relația Sa cu slujitorul Său în strâmtorare – relație în har; în timp ce numele „Dumnezeu“ arată controlul suprem pe care-l exercită asupra conducătorilor sirieni. Deosebire divină!

lor si suplinind toate nevoile lor. Cum âine El în mâna Sa puternicâ inimile tuturor oamenilor, direcâionându-le cum Îi place! În general, persoanele neîntoarse la Dumnezeu folosesc expresia „Dumnezeu“, mai curând decât „Domnul“ sau „Stâpânul“. Ei gândesc la Dumnezeu ca la cineva care exercită o influenâă de la distanâă, mai curând decât la cineva de care esti apropiat sau cu care esti în relaâie. Iosafat stia cine era Acela care „l-a ajutat“. Sefii sirieni nu stiau cine este Acela care „i-a îndepârtat“.

Ne gâsim în momentul decisiv al acestei perioade din viaâa lui Iosafat. Vedea bine poziâia în care se asezase cu voia lui, dar, neînâelegând râul moral din conduita sa, nu vedea pericolul la care era expus. Prins în strânsoare de conducâtorii sirienilor, a simâit ce înseamnâ sâ iei locul lui Ahab. Din fericire pentru el, în adâncul disperârii sale, la capâtul puterilor, a putut sâ priveascâ si sâ strige câtre Domnul. Dacă n-ar fi fost asa, sâgeata ascuâitâ a dusmanului l-ar fi strâpuns si ar fi cunoscut urmarea dureroasâ a alianâei sale nelegiuite. „Iosafat a scos un âipât“ si âipâitul sâu a urcat la Domnul, ale Cârui urechi sunt totdeauna deschise pentru cei care I se adreseazâ în nevoia lor. „Petru a iesit afarâ si a plâns cu amar“. Fiul risipitor a zis: „Mâ voi scula, mâ voi duce la tatâl meu“. „Tatâl sâu a alergat la el, a câzut pe grumazul lui si l-a sârutat mult“. Asa procedeazâ totdeauna Dumnezeul harului faâă de cei care, înâelegând câ sunt puâuri crâpate, care nu âin apâ, se întorc la El, izvorul apelor vii. Toâi cei care simt câ s-au întors într-o oarecare mâsurâ de

la Hristos, lăsându-se antrenați în vârtejul acestui secol, să se întorcă din drum, cu supunere și pocăință, la Acela care a spus: „Iată, Eu stau la ușă și bat. Dacă aude cineva glasul Meu și deschide ușa, voi intra la el, voi cina cu el și el cu Mine“ (Apocalipsa 3.20).

Cât de diferită a fost soarta lui Ahab! Cu toate că a fost rănit de moarte, el a stat în carul său până seara, încercând să-și ascundă slăbiciunea și să-și vadă îndeplinită dorința. Nici un strigăt de umilință, nici o lacrimă de căință, nici o privire în sus, nimic altceva decât ceea ce s-a arătat în toată viața sa. A murit așa cum a trăit, făcând ce este rău înaintea Domnului. Cât de inutile au fost toate eforturile lui de supraviețuire! Moartea l-a cuprins și, cu toate că s-a străduit timp de câteva ore să salveze aparențele, „a murit pe la apusul soarelui“. Grozav sfârșit al omului care s-a vândut „ca să facă ce este rău înaintea Domnului“ (1 Cronici 21.25). Cine ar dori să fie prieten cu lumea? Cine este acela care, știind valoarea unei vieți simple și curate, ar vrea să se unească cu lumea în dorințele și căutările sale și în felul ei de a trăi? Cine dintre cei care doresc un sfârșit linistit și fericit al vieții lor, ar putea să se lege de destinele lumii?

Drag cititor credincios, să ne silim, cu ajutorul lui Dumnezeu, să scuturăm influența lumii și să ne curățăm căile. Noi nu ne putem imagina îndeajuns cât de ușor alunecă ea în noi. Vrăjmasul caută întâi să ne devieze de la deprinderile cu adevărat simple și creștinești și, treptat, cădem și suntem antrenați în curentul gândurilor lumii. Oh! Să veghem, cu o sfântă

gelozie si cu o constiință sensibilă, împotriva apropierii râului, de teamă ca nu cumva cuvintele solemne ale profetului să ni se potrivească: „Prinții ei erau mai strălucitori decât zăpada, mai albi decât laptele; trupul le era mai rosu decât mărgeanul, fața le era ca safirul“; (dar ce schimbare!) „înfrățirea le este mai negricioasă decât funinginea, așa că nu mai sunt cunoscuți pe ulițe, pielea le este lipită de oase, uscată ca lemnul“ (Plângeri 4.7-8).

Să aruncăm acum o privire asupra capitolului 19. Vedem aici urmările binecuvântate ale încercării prin care a trecut Iosafat: „*Împăratul lui Iuda s-a întors în pace acasă la Ierusalim*“. Fericită scăpare! Dumnezeu a intervenit și l-a scos din lațul păsărarului și, fără îndoială, inima sa era plină de recunoscință față de Acela care a făcut deosebire între el și Ahab, cu toate că el spusese: „Eu (sunt) ca tine“. Ahab coborâse în groapă, în rusine și degradare, în timp ce Iosafat se întorcea în pace în casa lui. Dar ce lecție învățase el! Cât de important era pentru el să-și amintească că a fost atât de aproape de marginea prăpastiei! Totuși Domnul avea să-i spună câteva lucruri, referitor la ceea ce făcuse el. Cu toate că i-a îngăduit să se întoarcă în pace la Ierusalim, fără să fie înspăimântat de dusman, Domnul voia să-i vorbească conștiinței sale în privința păcatului său. El l-a condus departe de câmpul de luptă, pentru a i se adresa în particular: „*Iehu, fiul profetului Hanani, i-a iesit înaintea și a zis împăratului Iosafat: „cum de ai ajutat tu pe cel rău și ai iubit pe cei ce urăsc pe Dumnezeu? Din pricina*

aceasta este mâniat Domnul pe tine“ (2 Cronici 19.2-3). Era o chemare solemnă care si-a atins ăinta.

„*Iosafat a mai făcut o călătorie prin mijlocul poporului, de la Beer-Seba până la muntele lui Efraim, si i-a adus înapoi la Domnul, Dumnezeuul părinăilor lor*“ (versetul 4). „Tu, deci, după ce te vei întoarce la Dumnezeu, să întăresti pe fraăii tăi“ (Luca 22.32), a spus Domnul lui Petru. Asa a făcut Petru si asa a făcut împăratul Iosafat. Este mare lucru atunci când, prin mila Domnului, greselile si lipsurile duc la asemenea rezultate. Doar harul divin poate face aceasta.

După ce l-am văzut pe Iosafat împresurat de mairii carelor siriene, îl vedem parcurgând ăara, în lung si în lat, ca să înveăe pe fraăii săi frica de Domnul; si atunci nu putem decât să strigăm: „Iată ce a făcut Domnul!“ Iosafat era omul care putea spune astfel. Experimentase fructele amare ale unui cuget nepăsător si acum putea cel mai bine să spună: „Luaăi seama la ce veăi face!“ După lepădarea sa, Petru a reluat pătăsia cu Domnul si a fost instrumentul folosit pentru a-i acuza pe iudei că au făcut acelasi lucru si pentru a le prezenta acelasi sânge preăios, care i-a eliberat cugetul de povara păcatului său. În acelasi fel Iosafat, reabilitat, aproape de Dumnezeu, revine din bătălia de la Ramot din Galaad pentru a face să răsune în urechile fraăilor săi avertismentul solemn: „Luaăi seama la ce veăi face!“ Cel care abia scăpase din capcană era calificat să spună în ce constă ea si cum se poate scăpa.

Să remarcăm care este trăsătura de caracter a Domnului asupra căreia Iosafat atrage aici atenția: „*la Domnul Dumnezeu nostru, nu este nici o nelegiuire, nici nu se are în vedere fața oamenilor, nici nu se primesc daruri*“ (2 Cronici 19.7). Capcana lui pare a fi fost darul lui Ahab: „Ahab a tăiat pentru el și pentru poporul care era cu el un mare număr de oi și boi și l-a rugat să se suie la Ramot din Galaad“ (2 Cronici 18.2). Ospitalitatea lui Ahab i-a înduplecat inima, apoi a fost lesne antrenat de argumentele împăratului lui Israel. Este ca și cu Petru care, îndată ce a fost primit ca să se încălzească la foc în curtea marelui preot, s-a lepădat de Domnul. Noi nu vom putea discuta niciodată cu un duh linistit argumentele și sugestiile lumii, atât timp cât respirăm atmosfera sa și acceptăm avansurile sale. Afară din lume și independenți de ea este cea mai bună poziție pentru a-i îndepărta propunerile și pentru a triumfa asupra corupției sale.

Este folositor să remarcăm că, după reabilitarea sa, Iosafat insistă asupra acelei trăsături de caracter a lui Dumnezeu pe care el o trecuse cu vederea, lucru care l-a dus la o gravă alunecare. Părtășia cu Dumnezeu este cea mai puternică ocrotire împotriva tuturor ispitelor, pentru că nu există păcat care să ne ispitească și căruia Dumnezeu să nu-i poată sta împotrivă. Nu putem evita răul decât prin părtășia cu binele. Iată un adevăr care, pe cât este de simplu, pe atât este de practic. Dacă Iosafat ar fi fost în părtășie cu Dumnezeu, n-ar fi putut fi în comuniune cu Ahab. Putem spune că este singurul fel acceptat de

Dumnezeu de a pune problema asocierii cu lumea. Să ne întrebăm: asocierea noastră cu lumea, oricare ar fi ea, este în acord cu părțasia noastră cu Dumnezeu? În realitate, aceasta este problema. Este o ticălosie să participi la toate binecuvântările care decurg din Numele lui Hristos și, în același timp, să dezonoarezi acest Nume, amestecându-te cu oamenii din lume pe același teren cu ei. Ce lesne se rezolvă toate lucrurile când ne situăm în prezența divină și sub puterea pătrunzătoare a adevărului lui Dumnezeu: „ai ajutat tu pe cel rău și ai iubit pe cei care urăsc pe Domnul?”

Adevărul smulge toate vâlurile minciunii pe care inima care a pierdut părțasia cu Dumnezeu obisnuiește să le arunce asupra lucrurilor. Numai când adevărul își aruncă razele sale pătrunzătoare asupra căii noastre, putem vedea lucrurile în adevărata lor lumină. Să remarcăm felul în care adevărul dumnezeiesc smulge vâlul de pe faptele lui Ahab și ale Izabelei. Izabela voise să arunce o frumoasă mantie peste răutatea ei revoltătoare. „Scoală-te”, îi spune ea împăratului, „și ia în stăpânire via lui Nabot din Isreel, care n-a vrut să ăi-o dea pe preț de argint, căci Nabot nu mai trăiește, a murit”. Așa expune ea situația; dar iată cum o înfăășează Dumnezeu: „Așa vorbește Domnul: „Nu esti tu un ucigas și un hoț?” Cu alte cuvinte: nu ai ucis și ai furat? Dumnezeu Se întemeiază pe realități. Înaintea Lui, oameni și lucruri își iau locul și valoarea proprie: frumoasele înfăășări exterioare, prefăcătoria, pretențiile nu înseamnă nimic. Totul este adevărul. Așa era cu Iosafat. Scopul său – care în ochii

oamenilor putea să pară religios – nu era, potrivit judecării divine, decât un ajutor dat celui rău și o afecțiune vinovată pentru cei care-L urăsc pe Dumnezeu. În timp ce, poate, oamenii îl aplaudau, Domnul era mâniat pe el: „din pricina aceasta este mâniat Domnul pe tine“ (2 Cronici 19.2).

Cu toate acestea, Iosafat avea motiv să fie recunoscător pentru lecția folosită pe care o învățase din căderea sa. Aceasta îl deprinsese să continue să meargă în teamă de Dumnezeu și să se străduiască să-i învețe și pe alții. Nu era puțin lucru! Este adevărat că era un mod trist și dureros de a învăța, dar este bine când învățăm chiar din căderile noastre și când putem recunoaște, printr-o experiență, marele rău pe care îl aduce amestecul cu lumea. Dumnezeu dorește ca să simțim acest lucru la cel mai înalt nivel și să ne continuăm drumul temându-ne de legăturile cu lumea și de tendința noastră de a ne lăsa murdăriți de ele. Vom putea astfel să-i învățăm cu eficacitate pe alții, vom fi în măsură să le spunem cu oarecare autoritate: „Luați seama la ce veți face“ și „Domnul să fie cu cel care va face binele“ (2 Cronici 19.11).

Capitolul 20 ni-l prezintă pe Iosafat în împrejurări cu mult mai fericite decât capitolul 18. El trece acum prin încercare, datorită atacurilor dusmanilor lui Iuda: „După aceea, fiii lui Moab și fiii lui Amon și cu ei niste maoniți au pornit cu război împotriva lui Iosafat“ (2 Cronici 20.1). Este infinit mai puțin de temut pentru Iosafat de a fi expus la ostilitatea vrăjmasului,

decât atenăiei lui Ahab. În primul caz el este gata să se abandoneze în mâna lui Dumnezeu, în timp ce, în celălalt, este gata să cadă în cursa lui Satan. Este de dorit pentru un om al lui Dumnezeu să se situeze în opoziăie faă de dusmanii lui Dumnezeu si nu în relaăie cu ei. Nu putem conta în nici un fel pe simpatia si călăuzirea divină, dacă ne unim cu vrăjmasii Domnului. Zadarnic a întreat Iosafat pe Domnul într-o problemă despre care stia că este rea. Nu este acelasi lucru în situaăia de faă. El avea dreptate când „si-a îndreptat faă să caute pe Domnul si a vestit un post pentru tot Iuda“. Nu este un lucru de glumă. Nimic nu-l face mai bine pe cel credincios să se despartă de lume, decât încercarea care vine din partea ei. Când lumea ne surăde, suntem în pericol de a fi atrasi de ea; dar când ne amenină, suntem împinsi în fortăreaăa noastră; acest lucru este bun si de dorit.

Iosafat n-a spus unui moabit sau unui amonit: „Eu ca tine“; el stia bine că nu era asa, pentru că, prin ceea ce făceau, nu-l puteau determina să gândească astfel. Este necesară cunoasterea adevăratei noastre poziăii în raport cu lumea. Trei puncte deosebite sunt formulate în cuvintele pe care Iosafat le adresează Domnului (versetele 6-12): 1) Măreăia lui Dumnezeu; 2) Făgăduinăa făcută lui Avraam, referitoare la aară; 3) Încercarea vrăjmasului de a-i izgoni din aară pe urmasii lui Avraam. Rugăciunea împăratului este preăioasă si instructivă – plină de înălepciune divină. El face din acest atac o chestiune care se rezolvă exclusiv între Dumnezeul lui Avraam si fiii lui Moab si

Amon, împreună cu cei din muntele Seir. Asa procedea totdeauna credința și rezultatul va fi mereu același.

„Ei vin, spune el, să ne izgonească din mostenirea Ta, pe care ne-ai dat-o în stăpânire“. Cât este de simplu! Ei vor să ia ceea ce ne-ai dat Tu! Cu alte cuvinte, Dumnezeu era chemat ca să-Și mențină legământul. „O, Dumnezeul nostru, nu-i vei judeca Tu pe ei? Căci noi suntem fără putere înaintea acestei mari mulțimi care înaintea împotriva noastră și nu știm ce să facem, dar ochii noștri sunt îndreptați spre Tine!“ Putem spune cu certitudine că biruința era asigurată aceluia care putea vorbi astfel lui Dumnezeu. Și Iosafat a înăeles lucrul acesta, pentru că, „în învoire cu poporul, a numit niste cântăreți care, îmbrăcați cu podoabe sfinte și mergând înaintea ostirii, laudau pe Domnul și ziceau: „Lăudați pe Domnul, căci îndurarea Lui ăine în veac“. Numai credința putea să cânte un imn de laudă chiar înainte de începerea luptei.

Credința se bizuie totdeauna pe promisiune. Credința care dăduse lui Avraam siguranța că Dumnezeu va da în stăpânire urmașilor săi ăara Canaanului dădea acum lui Iosafat siguranța că o va păstra. El nu avea nevoie să aștepte biruința pentru a lauda; se bucura deja de rezultatele ei depline. Credința putea spune: „Tu ai condus pe poporul acesta până la locuința sfinăeniei Tale“, desi în acel moment poporul nu era decât la intrarea în desert. Dar ce privereste ciudată pentru vrăjmasii lui Iosafat, ca în loc de arme, această oaste să fie înzestrată cu

instrumente muzicale! Era cam acelasi principiu de luptă cu cel pe care si l-a însusit Ezechia când s-a acoperit cu un sac în loc de o platosă“ (Isaia 37.1).

De fapt era acelasi principiu, pentru că amândoi învăăaseră la aceeasi scoală si luptau sub acelasi steag. Este de dorit că lupta noastră cu veacul în care trăim – cu moravurile, obiceiurile si aforismele lui – să se alinieze principiului bine cunoscut: „Pe deasupra tuturor acestora, luaăi scutul credinăei, cu care veăi putea stinge toate săgeăile arzătoare ale celui rău“ (Efeseni 6.16). Ce deosebire este între Iosafat, care luase locul lui Ahab la Ramot, si Iosafat, care luptă, cu ajutorul Domnului, împotriva vrăjmasilor moabiăi! Era un contrast puternic sub toate aspectele. Felul de a căuta ajutorul si călăuzirea lui Dumnezeu era diferit, felul de a proceda în luptă diferă, de asemenea; si ce rezultate diferite! În loc să se vadă coplesit de vrăjmasi si să strige în pericol din adâncul disperării sale, îl vedem unindu-se cu inimile care-L lăudau pe Dumnezeul părinăilor lor, care le dăduse biruinăa fără să fie nevoie să dea nici o lovitură măcar, făcând pe vrăjmasii lor să se omoare între ei si conducându-i cu gingăsie, din întunecata vale Acor (tulburare), în valea Beraca (binecuvântare). Fericită schimbare! Acest exemplu ne conduce să căutăm o cale mai hotărâtă de despărăire, într-o permanentă dependenăa de harul si credinciosia lui Dumnezeu.

Valea Beraca sau a binecuvântării, „unde au binecuvântat pe Domnul“, este totdeauna locul unde vrea să ne conducă Duhul lui Dumnezeu, dar nu o

poate face atât timp cât noi ne unim cu abatii acestei lumi, cu scopul de a-i ajuta în planurile lor. Cuvântul din partea lui Dumnezeu este: „Iesiâi din mijlocul lor si despărâi-vă de ei, zice Domnul; nu vă atingeai de ce este necurat si vă voi primi. Eu vă voi fi Tată si voi Îmi veai fi fii si fiice, zice Domnul Cel Atotputernic“ (2 Corinteni 6.17-18).

Este însemnat lucru să vezi cum îndeletnicirile mondene stânjenesc si chiar distrug duhul de laudă. Ele sunt potrivnice acestui duh si, dacă ne cuprind, vor conduce la profunde nelinisti si la renunarea făiisă si completă la orice aparenă de evlavie. Din fericire, Iosafat s-a comportat într-un mod potrivit. El a fost smerit, reabilitat si introdus apoi într-o mai mare binecuvântare. Ar fi trist, în adevăr, ca cineva să se cufunde într-o viaăă mondenă, în sperană că va fi condus pe un drum asemănător cu cel al lui Iosafat. Experienăă zadarnică si înselătoare! Asteptare vinovată! Cine dintre aceia care apreciază valoarea unei umblări în curăăie, în liniste si pace, ar putea, chiar si pentru un moment, să admită un astfel de gând? „Domnul stie să izbăvească din ispită pe cei drepai“, dar ne vom arunca noi de bunăvoie în ispită din pricina aceasta? Domnul să ne păzească de asa ceva!

Si, în acelasi timp, cine poate pătrunde adâncimile inimii omenesti – adâncimile răutăăii sale? Cine poate să dezlege labirintul vicleniilor ei? Si-ar fi imaginat cineva că, după niste lecăii atât de serioase, Iosafat ar fi încă în stare să se alătore celor răi, pentru a urma

planurile lor ambițioase sau, mai degrabă, avare? Nimeni n-ar fi crezut aceasta, cu excepția celui care a învățat să-si cunoască propria inimă. Iosafat s-a purtat astfel prin aceea că „s-a unit cu împăratul lui Israel, Ahazia, a cărui purtare era nelegiuită“. S-a unit cu el ca să zidească niste corăbii care să meargă la Tarsis și au făcut corăbii la Eāion-Gheber. Atunci Eliezer, fiul lui Dodava, din Maresa, a profețit împotriva lui Iosafat și a zis: „*Pentru că te-ai unit cu Ahazia, Domnul îai nimiceste lucrarea*“. Și corăbiile au fost smărâmate și n-au putut să se ducă la Tarsis“ (2 Cronici 20.35-37).

Ce este omul? O sârmană creatură, care se clatină, schioapătă și cade, aruncându-se totdeauna în cine stie ce nouă nebunie sau purtare rea. Iosafat de-abia s-a ridicat – ca să spunem așa – din efectele nefaste ale asocierii cu Ahab și iată-l în legătură cu Ahazia. Cu greu sau, mai degrabă, prin harul deosebit și prin intervenția directă a Domnului, el scăpase de săgețile sirienilor. Și acum îl vedem din nou aliat cu împăratul lui Israel și cu împăratul Edomului, pentru a lupta împotriva moabiților (2 Împăraai 3). Așa a fost Iosafat, așa a fost cariera sa.

S-a mai găsit și ceva bun în el (vezi capitolul 19.3), dar cursa pentru el erau legăturile lumesti, iar lecția pe care trebuie s-o învățăm din istoria lui este să ne păzim de acest rău. Da, avem nevoie ca fără încetare să ne răsune în urechi și în inimă îndemnul solemn: „Iesiți din mijlocul lor și despărțiți-vă de ei“. Nu putem să ne atingem de smoolă, fără ca ea să se lipească

de noi, murdărindu-ne. Si, în nici un caz, nu putem să ne amestecăm cu lumea, lăsându-ne conduși de principiile și maximile ei, fără să suferim în inimile noastre și să întunecăm mărturia pe care o avem de dat.

As vrea să remarc, în încheiere, că există în cuvintele acestea: „Iosafat a adormit cu părinții săi“ (capitolul 21.1) o arome usurare în duh. Este asigurarea că, în sfârșit, el va fi la adăpost de capcanele și de vicleniile vrăjmasului și, mai mult, că a intrat sub binecuvântarea pe care Duhul o exprimă astfel: „Ferice de morții care mor în Domnul, căci ei se vor odihni de lucrările lor“ – da, într-o odihnă care este departe de orice luptă, cursă sau ispită.